

SOSIALURIN

Nr. 40

II JULI 1962

35. ÁRG.

MÓTMALI MÓTI SPUR-DÓMINUM

»Dansk forfatterforening« hefur mótmælt hjá týsku stjórni í Bonn, at fýra týskir listamenn, 3 listamálarar og 1 skald, fingu dóm fyrir at hava útgívið tíðarritið »Gruppe Spur im eksle« í Danmark.

I mótmælinum móti dómnum verður sagt, at limirnir av listarínginum »Situationisme«, sum hava fingið millum 5 og 6 mánaða fongsl, eru ov illa viðfarnir, og at dómurin beinleiðis gongur ímóti listabælinum, sum er vinnutreyt fyrir, at menn kunnu royna seg á nýggjum listarekjum, og at dómurin sum heild byggir á eitt ógvuliga óhaldbart grundtæði.

Viðari verður sagt, at danski listarheimurin vónar, at týska

stjórnin vil gera sitt besta fyrir, at listarfrelsið verður virt væl og virðiliga.

Hin yngsti av teimum dómdu er bert 17 ár. Hana hefur fingið boð um, at hann má rokna við at verða sendur í ár á ungdomvenjingarheim.

SUMMARSTEVNURNAR

Stevnuhaldið í Foroyum er nú verið so ovurstórt, at ein ótast, tá hugsað verður um, hvat allar hesar stevnur kosta okkara ungfolki og annars øllum teimum, ið leita skulu til stevnuhald á skjótt flestu summardøgum í bestu summartíð.

Einki ílt um stevnurnar; men tað má verða monnum greitt, at ikki hvørt bygd kann skipa sína stevnu. Hetta verður alt av einlitað og fólki fæa einki rimiligt órslett burtur úr teirra dýru og ofta longu ferðum.

Ítróttafólkini eru sannlíga ikki óvirkjð við peningi. Hentari var, at tey spardu sær upp pening til onnur endamál enn yvirdrivið stevnuhald.

Okkara ítróttafólk hava nóg mik íð um at vera um summarið, meðan landskappingarnar fara fram. Lat tey sleppa at hvíla seg teir sunnudagar, tey ikki skulu á vøllin — ið hvussu er nóg ofta, um ikki hvørt millumbil, har eingin kamping fer fram.

Eg dugi illa at skilja, hví t. d. Eysturoyggin skipar tvinnar stevnur. Ein mátti verið nóg miklið, og fæst ikki nóg meira burtur úr, um tær krefturnar, sum nú skipa fyrir hvør í sínum lagi, lögdu saman og skipaðu eina megnarstevnu fyrir alla Eysturoyina?

Lat okkum ikki leypa framav — við stevnum!

polit.

»Haga av tulipanum og tulipan-leyki«.

AT tær kendu Renault-bilverksmiðjurnar í Frakklandi, sum nú eru ríkisogn, bjóða ókeypis bensin í 1 ár við hvørjum bíl, sum seldur verður.

AT meira enn 3 miljónir av teim um 54 miljónum íbúgvunum í Bretlandi eru foddar útanum hjónarband.

AT enskir læknar taka harðliga til orða móti twist-dansinum, ið hefur valdað hópum av líkamligum brekum — eisini alvarsligum.

AT tað hveð sandgongur verða drúgnir minst 52 miljónir koppar av kaffi í heiminum.

AT tað í USA eru í minsta lagi 30 milj. hundar.

»Hvort er hon gift — ella eisini tú sjálvur.«

*
ROKNING. Eitt feroyskt skip var í Danmark og landaði. Manníngin fór so útferð við einum snar tóki. Á ferðini komu teir fram við eitt ótal av neytum, ja, so nóg nýtt hevði ein unglingi aldri sæð áður, men hann fekk ikki tala íð á teimum, tí tókið fór við rúðandi ferð framvið. Tá sigur ein annar við hann:

— Tá ið vit næstu ferð koma fram við so nóg nýtt, skalt tú skunda tær at selja beittini á teimum, so dividerar tú við 4, og so hefur tú beinan vegin, hvussu nógvar kýr vóru á bønnum.

*
Petr: Bæði eg og Janus eru ógvuliga glað fyrir leygligheitina í rekkjuhúsum; men tað hoyrist bara so væl ímillum, at náðugvarnir hoyra hvørt orð vit tosa.

Hanna: Ja, men ber ikki til at leggja okkurt uppá veggirnar, so einki hoyrist.

Petra: Nei, tað gongur ikki — so hoyra vit ikki, hvat náðugvarnir tosa um.

TÆÐ ER VERULEIKI

AT tað sambært uppskot javnadrókkssins í bókklinginum »ARBEIÐI TIL ØLL Á LANDI«, varð samtykt at »ovna VINNULÁNSGRUNNIN«, ið kom at gera tað monnum moguligt at útvega sær hin neyðuga peningin til keyp av skipum aftaná kríggsskok, men at grunnurin seinri kom í rasshaft, tá hann ikki virkaði eftir ætlan javnadrókkssins eins og ov miklið av peningi varð latið til skip, ið ikki kundu bera seg — eitt nú teir gomlu trolararnar.

FYRSTUR UPP Á MANAN

Hin amerikanski rúmdarvísindamaðurin Werner von Braun hevur skrivað bók, har hann greiðir frá fyrstu ferðini til manan. Áhugaverdur lesnaður, 91 síður, Prísur: kr. 16.00.

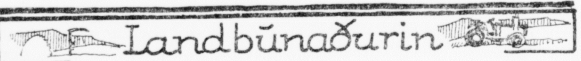
At heita er áhugaverdur lesnaður, borgar nýggja Werhner von Braun fyrir, tí hann er av fremstu — fyrir ikki at siga fremsti rúmdarvísindamaður — í USA.

Bók hansara eitur »FYRSTUR UPP Á MANAN«, og kann ein í henni lesa, hvussu teir lenda, hvat teir havast at uppi á mananum, og hvussu heimferðin verður at laga seg.

Hann víðger í túsundavis av trupulleikum í sambandi við ferðina, men heldur, at sjálvt um einki tilfelli er roynt áður, so vita teir fullvæl, hvussu teir skulu bera seg at.

Rúmdarmennin hava teir. Eftir er bert hjá teimum visu at leggja so til rættis, at rúmdarferið lendi á mananum í øllum góðum og ikki hefur trupulleikar at venda aftur til jarðar.

Amerikumen hava roknað við at gera hesa ferð við 3 monnum í 1970, men teir eru nú komnir íð tað órslett, at tað ikki verður av leið at gera ferðina longu í 1967.

NÝTSLAN AV KUNSTODUM ØKIST UM ALLAN HEIMIN

Síðan 1954—55 er framleiðslan av kovievíni økt við 46 pst, framleiðslan av fosforsýru við 25 pst., og kalíframleiðslan við 27 pst.

78 pst. av kunstodnýtluni fer fram í Europa og USA og bert 22 pst. í Asíu, Afríku, Suðuramerika og Sovjetsamveldinum. Meiranýtslan av kunstodum er í meðal størri í Danmark enn nokrum øðrum landi í Europu.

Vert er at leggja til merkis, at innanfyrir Felagsmarknaðarlondini verður meir og meir gjørt brúk av blandingstodum, annaðhvørt av fosforsýru íkali ella kovievíni/fosforsýru íkali.

Samlaða virðið av taðbrúkinum í Danmark — kunstod og neytatod — liggur uppi á umleið 931 milj. kr. Til samnefingar kann sjást, at danska ost- og smørframleiðslan í 1960—61 gav 940 milj. kr. Av kunstodum nýta Danir árliga 1,8 milj. tons ella 540 kg uppá hvønn ha, ella í peningi 146 kr. pr. ha, ið er ein vanlig trøð eftir feroyskum víðurskiftum.

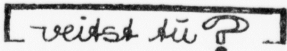
HEIMSINS FÓLKATAL Seinri árin hava vísindamenn og aðrir gjørt rættuliga nógva burtur úr tí »vandahugna« ið nýttliga kemur fram av, at heimsins fólkatál veksur so óvanliga nógva. Serstakliga vekir tað áhuga, at talið á

grórum fólki hækkaði í hvørjum, ár undan ári. Um hetta sigur danska blaðið, »AKTUELT«:

»Trý tál siga, hvat hendir nú ár um ár, í 1950 vóru í heiminum 155 miljónir menniskju yvir 60 ár.

Í 1960 var talið komið uppá 200 í 1975 vil talið verða 300 miljónir.

Hetta kemur týðuligast til sjóndar í teimum meira framkomnu londunum, t. d. USA og Vestur-Europu. Hetta ger okkum greitt, at vit við stórrí áhuga mugu hugsa um stóðu teirra gomlu í samfelagnum.«

AT á einstokum sjúkrahúsum í Bretlandi lata teir nú kvinnurnar tál vakurlæknagæð, tí sálartróðingar eru komnir til tað órslett, at hetta hjálpar til at sjúklingarnir aftur vinna sjálvsálit og livsgleði.

AT tær sakkonu meta, at Bretland um 5 ár verður at hava um leið 13 miljónir privatbilar ella tvefalt so nógvar sum í dag.

AT hollendarar nú á hvørjum ári selja ein hóp av blómum, og at teir í meðal selja fyrir 150 milj. kr.

RIKISOGNARTÖL FRÁ FEL-AGSMARKNAÐARLONDUNUM

TÝSKLAND. Eingin vil avroktað, at storkapitalurin hevur rættuliga fríar ræsur í Týsklandi og ræður yvir iðnaðarviðskum, ið ofta fæva yvir iðnaðargreinin; men kortini ger staturin seg rættuliga nógvalandi í ymiskum framleiðslugreinum.

STATURIN tekur lut á økjum, er av allra størsta týðning, nevniliga, námsiðnaðinum, so sum kol- og jarnframleiðsluni.

Vert er eisini at minnst til, at tað er aldurhald, sum ræður í Týsklandi og tí verður munur á, hvussu stjórnanin av ilögpeningi stakins verður umsitin, um tað eru altíðhaldsmenn ella javnaðarmenn, ið sita við ræðið.

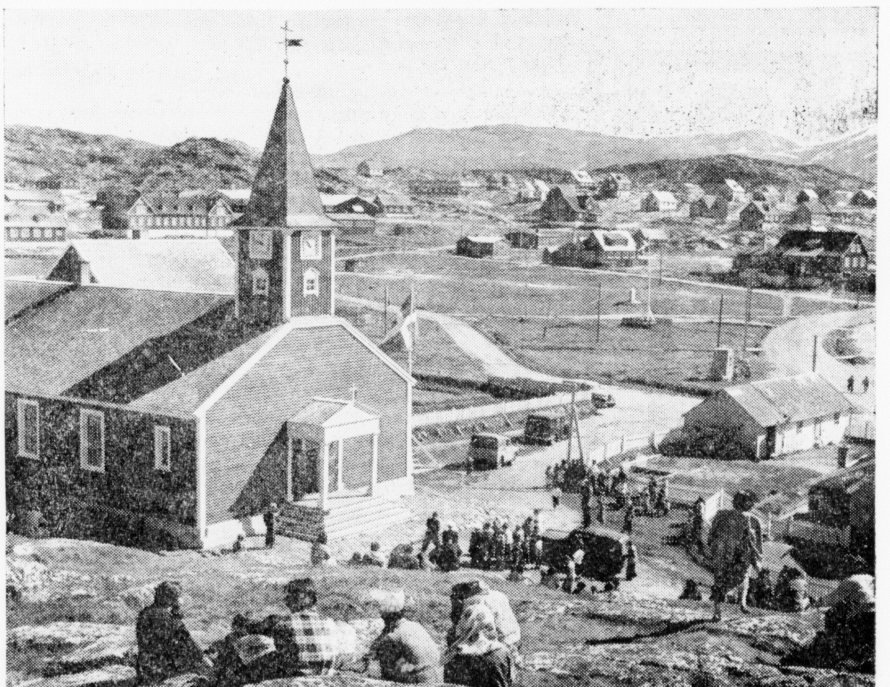
Her eru nøkur tál, ið lýsa nevndu víðurskið: hvussu nógval staturin eigur:

Jarnframleiðslan	50 pst.
Alumíníumframleiðslan	30 pst.
Brennslífframleiðslan	90 pst.
Alumíníumframleiðslan	70 pst.
Rúsmetallframleiðslan	8 pst.
El-framleiðslan	60 pst.

GÓÐ ORÐ: Hittir tú eina snou luga kvinnu á gottum, upplivir tú tað gottu söguna. Annað-

Grønland sum turistland

Takkað verið møguleikanum at chartra flogfor verða tey fleiri og fleiri, ið fáa høvi til at víja Grønland. Tað eru tó ikki so nógva fólk úr Skandinavíu, ið gera hesa ferðina, men mest amerikamenn og fólk úr S.úr- og Miðeuropu, og eisini úr Indíu og Afríka. Henda myndin sýnir eina hugnaliga sumudaglotu í hovaðsstaðnum Godthåb.